

Ember- és világismeretre vezető népi bölcsességeink

és az örömsokszorozó-bánatmegosztó népdalkincsünk

1. Én Istenem, minek is teremtetél,

Ha számomra szeretőt nem rendeltél?

Egész életémén átal csak egyet adtál,

Attól is de hamar elválasztottál!

2. Anyám, anyám, mér szültél a világra,

Mér nem vettél a zavaros Tiszába?

Tisza vize vitt volna ja szélés Dunába,

Hogy a babám gyöenge szíve ne fájna!

3. Ha fölmegyek én a tokaji hegyre,

Legurítom a gyűrőmet a völgybe.

Most látszik még, ki jaz igazszívű szerető,

Ki hozza fél a gyűrőmet legelő[bb].

4. Kiskertemben tulipántot ültettem.

Este-réggel könnyejimmel öntöztem.

Léhullott a tulipátnak a rézgős levele.

Babám karjánn aludtam el az este.

*

A dologkerülő hamar koldulásra jut.

*

Úgy megütlek, hogy arról koldulsz.

*

Kinek Isten nem ad, kovács nem kohol.

*

Kófic ember.

Lesz belőle kófic.

*

Kofa.

Annyi, mint a szegedi kofa.

Jár a nyelve, mint a vén kofáé.

Jár a szája, mint a bécsi kofának.

Kofák is tudják.

Nyelves, mint a piaci kofa.

Szemtelen, mint a piaci kofa.

Vastag, mint a debreceni kofa.

Vén kofa.

*

Csak hálni jár belé az ész, egész nap kódorog.

*

Ki a tojást szereti,

a tyúk kodácsolását is tűrje.

*

A tyúk sem tojik mindig, mikor kodácsol.

*

Reszket, mint a kocsonya.

Pislog, mint a miskolci kocsonyában a béka.

*

Ritka, mint a szent kocsmárosné.

*

Mig a rossz kocsmárost rajtakapják, sok kárt tesz.

*

Duplán fog, mint a kocsmáros krétája.

*

A kocsmáros föladja a ruhádat, az ügyvéd meg lehuzza.

*

A kocsmáros csalásból él, haszonból ruházkodik.

*

Két dudás egy kocsmában.

*

Bátor a kocsmákon.

Könnyű a kocsmán vitéznek lenni.

*

Kocka.

Akármire fordul a kocka, de elveti.

Bizonytalan kocka az ember élete.

Bolond, ki mindenét egy kockára felteszi.

Egynek hatot, másnak vakot vet a világ kockája.

El van vetve a kocka.

Hatot vet aspan style= kocka.

Ki a kockának szokott, azt álmában is veti.

Kicsiny a kocka, de sok bűt okozhat.

Kicsiny a kocka, de nagyot fordul.

Kocka, bor és szerelem ürítik az erszényt.

Megfordult a kocka.

Nem mindenkinek vet hatot a kocka.

Néha vaktában is szemre fordul a kocka.

Sok kockán fordul meg a dolog.

Szerelem, bor, kocka, mindenből kifoszta.

Vakot vetett kockája.

Ritkán van kockásban gazdag.

Könnyű a szegényen kockázni.

Fehér László lovat lopott

A fekete hegyek alól

Mindönféle szerszámostul

És pedig hadnagyostul.

Fehér Anna hogy megtudta

Hogy a bátyja fogva volna

Fogd be kocsis a lovakat

Tégy mellé sok aranyokat.

*

Panaszos ételből csak a koca hízik.

Panaszos ételtől kövéredik a koca. (Ha sokat eszik, megsokallják.)

*

Koca-koca tarka, se füle se farka.

(Üres beszéd.)

*

Fézkeden kívül ne terjedj.

Fészken kívül ne tollasodj.

*

Sok ház ég belül, de nem látszik kívül.

*

Kívül tágasabb, belül nyájasabb.

(Tréfás vendégfogadás.)

*

Nehéz a bárányt a farkas szájából kivonni.

*

A jelenlévők kivételek...

*

Tisztelet a kivételnek.

*

Nincs szabály kivétel nélkül.

*

Sokszor kivész a búza, megmarad a konkoly

*

Kivetkőzteti bőréből is az embert.

*

Jobb vendéget nem fogadni,

mint gyalázatosan kivetni.

*

Egyik szomszéd kivetí, a másik felszedi.

*

Kivették a falatot a szájából.

Szájából kivették a koncot.

*

Kivette a számból.

(Én is ezt akartam mondani.)

*

A megnyálazott koncot

nehéz a kutyának szájából kivenni.

*

Szeget szeggel kell kivenni.

*

Kutyát is kár kivenni a házból.

(Csúnya idő.)

*

Ha egy ajtón kiverik, a másikon bemegy.

Kivered az ajtón, bejön az ablakon.

*

Adj a tótnak szállást, még kiver a házból.

*

Fösvény kívánsága, aranyos szegénység.

*

Kívánatos, mint a terhes asszony.

*

Inkább otthagyja orrát, mintsem kivallaná.

*

Csóka csókának nem vájja ki szemét.

Varjú varjúnak nem vájja ki szemét.

*

Ha rajtakapják is, kivágja magát.

*

A fák sokáig nőnek,

de egy óra alatt gyökerestől kivághatók.

*

Egy hólyaggal kiúzhated a világból.

*

Könnyű a vízbe, de nehéz kiúszni.

*

Kelletlen nevetés

Nevet, mint a fazekas, ha korongja kiugrik.

*

Majd kiugrott a bőréből

*

Virág ökröm kiverettem a rétre,

Elverettem a harmatot előle.

Nem hallom a virág ökröm kolompját,

Az én babám mással éli világát.

Árva, árva, olyan árva nincs, mint én,

S aki olyan igazán sírjon, mint én.

Sírok biz én siratom a lányságom,

Mindig sírok, míg élek e világon.

Volt énnékem édesanyám, de már nincs,

Mer elvitte a tavaszi nagy árvíz.

Három hete, mióta mind halászom,

Könnyeimtől még a vizet se látom

*

Kiugratni nyulat a bokorból.

(Vallomásra. színvállásra bírni.)

*

Kiugraszt a szükség a betegágyból is.

*

Minden kitudódik.

*

Kitör belőle az oláh vér.

Libából is kitör a lúdméreg.

*

Törd ki fogad, feküdj a bölcsőbe.

(Ne gyerekeskedjél.)

*

Annyi a becse, mint a kitoló kásának.

*

Messziről is kitér.

Még a zsidónak is kitér.

Az üres szekérnek is kitér.

*

Kettő előtt hasznos kitérni:

a terhes szekér előtt és a részeg ember előtt.

Ganajos szekérnek, részeg embernek Isten is kitért.

*

Idején kitetszik, kiből mi lesz.

*

Kitetszik a farka, akármint palástolják.

*

Kinek mi szívében, kitetszik színében.

*

Kitették a szűrét.

*

Jó a vén eb ugatására kitekinteni.

Vén eb ugatására méltó kitekinteni.

*

Mikor ásítózik, sajnálja száját kitátani.

*

Ha titkot akarsz kitanulni, jártsd a boros korsót.

*

Csapszékbe

a cigányt be is rántják, de ki is taszigálják.

*

Jobb szépszerrel elmenni, mint kitaszigáltatni.

*

Kitakar, betakar, fene tudja mit akar.

*

Majd kiszúrja a szemét.

(Előtte van és még sem látja.)

*

Kiszúrták a szemét.

(Kevéssel kielégítették.)

*

Kiszöktek a fellegvárból.

(Elment az esze.)

*

Még el sem szegődött, már is kiszolgált.

*

Kiszelelték a nadrágot.

(Verést kapott.)

*

Egyenkint szedték ki szeme szőrét.

Kiszedték szeme szőrit. (Baj van.)

*

Asszonyok könnyárja hamar kiszárad.

*

Inge mocskát kiszappanozták.

(Megverték.)

*

Kiszaladna féltében a világból is

Esik eső, szép csendesen csepereg

Rózsa Sándor a kocsmába kesereg

Kocsmárosné bort ide az asztalra

legszebb lányát állítsa ki strázsába.

Édesanyám én strázsába nem állok

amott jönnek a fegyveres zsandárok

Rózsa Sándor nem vette ezt tréfára

felugrott a bársonyszőrű lovára.

Lova lába megbotlott egy f...be (?)

ott fogták el Rózsa Sándort fektébe.

*

Le az úton le az úton lefelé

Szamosújvár börtönkapuja felé

Szamosújvár börtönfala de sárga

oda leszek életfogytig bezárva.

Megüzenem én az édesanyámnak

Küldjön párnát az ő Sándor fiának

De az anyja azt válaszolta rája

Göndör haja legyen az ő párnája

Megüzenem én a feleségemnek

Viselje gondját a két gyermekemnek

Se huszárnak se kandásznak ne adja

Legyen betyár mind vót az édesapja.

*

Könnyebb a pokolba menni, mint onnan kiszabadulni.

*

Könnyű a pálcát kiszabni, de nehéz tartani.

*

Kisült a turpissága.

*

A szemetet soha ki nem söpörhetni egészen.

*

Meztelen, mint a kisujjam.

*

Mely lyukat bedughatsz kisujjaddal,

ne dugd azt az öklöddel.

*

Ha a kisujjadat megmutatod, mind a tízet kívánja.

*

Szakács is kiskirály maga konyhájában.

*

Nemcsak egyfélekép kísért az ördög bennünket.

*

A gazdagnak sok a kísérője.

*

Pénz a bolondot is kisegíti a bajból.

*

Furdalja a kisbíró.

(Lelkiismeret.)

Hallgass a kisbíró szavára.

*

Kisasszony.

Balkörmű kisasszony félrecsap.

Büszke, mint a kompodí kisasszony.

Gyermekeknek legjobb feleség a nyírfa-kisasszony.

A kisasszonyok között is van hetes vászon. (Rossz.)

Nehezen szabadul, mint katona a kisasszonytól.

Rátartja magát, mint a kompoldi kisasszony.

Sok a kisasszony, de kevés az urfi.

Vár, mint a kompolti kisasszony.

(Rátartós lány hiába vár kérőre.)

*

Kirukkolt, mint Úrnapkor a diákgyerek.

*

A ki berúg, kirúg.

Nem lehet az ember fából, ki kell rúgni a hámfából.

(Mulatozók mentsége.)

*

Övé az utolsó kirieleiszon.

(Asszonyé az utolsó szó,

azért nem szabad a misénél ministrálnia,

mert soha sem volna vége a kirieleiszonnak.

*

Kulcslikán is kirepül a szó.

*

Nehéz az agg fát gyökerestől kirántani.

*

Hamar múlik, mint a pütkösdi királyság

*

Királyi korona száll néha nádhajlékba.

Kecskepásztorságról királyságra ment.

*

Kirágja magát belőle.

(Nem marad meg benne a titok.)

*

Kiporolták a nadrágját.

Kiporzott nadrágban is megmaradt egy kis por.

*

Kinek nem jó ügye, azt ki ne pecegje/fecsegje...

*

Kipak(k)olt, mint az egygombú zsidó.

*

Fürdővízzel a gyereket is kiönti.

*

A föld is kiokádja gyomrából az elrejtett dolgokat.

*

Egy se becsületes kutya, a ki a mit megeszik, kiokádja.

(A ki nem titoktartó, nem becsületes.)

*

Ki ördögnek szolgál, kín a fizetése.

*

Jobb egyszer meghalni, mint holtig kínlódni.

*

Nappal sem nyitja ki szemét, hogy hamarébb aludjék.

*

Kinyílt szemmel aludd minden álmaidat.

(Légy éber, mint a nyúl.)

*

Kinyílt a szeme.

(Csalódásából kiábrándult.)

*

A bicska is kinyílik tőle.

(Savanyú lőre.)

*

Kalapom, kalapom csurgóra,

Sört innék , bort innék ha vóna,

Akár iszom akár nem

Részeges ló a nevem

Jaj, Istenem, adj egyet,

Sohase kérek többet,

Jaj, Istenem, adj egy jót,

Adj egy kedvemre valót!

Jaj, Istenem, adj egy krajcárt,

Hadd vegyek egy kis pálinkát,

Jaj, Istenem, adjál kettőt,

Hadd vegyek egy hû szeretőt!

Szerettelek sok ideig

Estétől fogva reggelig

Ugye babám nem nagy idő

Száradjon beléd a tüdő

Igyunk egy kis pálinkát

Mossuk le az út porát

Igyunk egy kis muskotályt

Mossuk le a pálinkát

A szépasszony messzi lát

Vízért küldi az urát

Míg az ura vízért jár

A babája nála jár

Édes uram de jó kend

De jó vizet hozott kend

Hozzon kend még máskor is

Üljön kend még tovább is

Jaj Istenem, tégy egy, tégy egy csodát,

változtasd borrá, borrá a Tiszát,

ha a Tisza borból volna,

a szívemnek semmi baja se volna.

Még azt mondják részeg, részeg vagyok,

pedig én csak jó bort iszogatok.

A nádszál is ingadozik,

pedig az csak vizet iszik, csuhajja.

align=